

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 161/2020-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou SHM PARTNERS s. r. o., Svätoplukova 28, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Miloš Škorec, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 18 CoE 2/2019 z 29. apríla 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. júla 2019 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 18 CoE 2/2019 z 29. apríla 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) je pod sp. zn. 39 Er 28/2014 vedené exekučné konanie na základe návrhu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „oprávnený“), na vymoženie povinnosti zaplatiť dlžné výživné na oprávneného v sume 5576,48 € za obdobie od 14. júla 2009 do 17. februára 2014 a bežné výživné na oprávneného v sume 99,58 € od 17. februára 2014 až do budúca, trovy právneho zastúpenia v exekučnom konaní a trovy exekúcie (ďalej len „exekučné konanie“). Sťažovateľ je v predmetnom exekučnom konaní v procesnom postavení povinného.

3. Sťažovateľ podal 2. mája 2014 námietky proti exekúcii s poukázaním, že oprávnený (sťažovateľov najmladší syn, pozn.) s ním po smrti matky (sťažovateľovej manželky, pozn.) žil počas rozhodného obdobia, a to až do konca roka 2013 v spoločnej domácnosti, pričom všetky náklady spojené s jej vedením znášal sťažovateľ a všetky potrebné veci z domácnosti využíval oprávnený neobmedzene. Sťažovateľ poukázal na to, že oprávnenému po celý čas výživné vrátane osobnej starostlivosti poskytoval a zdôraznil, že nároky oprávneného sú neoprávnené.

4. Sťažovateľ doručil 14. novembra 2014 okresnému súdu návrh na zastavenie exekúcie s poukazom na § 57 ods. 1 písm. b) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení platnom a účinnom do 31. marca 2017 s prihliadnutím na § 243h (ďalej len „Exekučný poriadok“), v zmysle ktorého dôvodom na zastavenie exekúcie je skutočnosť, že rozhodnutie, ktoré je podkladom na vykonanie exekúcie, bolo po začatí exekúcie zrušené alebo sa stalo neúčinným. Sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že exekučným titulom v danej veci je rozsudok okresného súdu sp. zn. 27 P 391/05 z 18. januára 2006. Toto súdne rozhodnutie však nie je spôsobilým exekučným titulom, keďže sťažovateľ od smrti jeho nebohej manželky vykonával osobnú starostlivosť o oboch synov. Vyživovaciú povinnosť si teda plnil naďalej, keďže plnenie v pôvodnej forme už fakticky ani právne nebolo možné. Taktiež poukázal na § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku, podľa ktorého dôvodom na zastavenie exekúcie je skutočnosť, že po vydaní rozhodnutia zaniklo právo ním priznané, a to s poukazaním na to, že zanikla jeho povinnosť uložená exekučným titulom osobným plnením po smrti matky, a to až do konca roku 2013, keďže hradil všetky výdavky spojené s výživou a inými materiálnymi potrebami oprávneného.

5. Okresný súd uznesením sp. zn. 39 Er 28/2014 z 13. júla 2015 námietky povinného zamietol a zároveň návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie taktiež zamietol. Okresnému súdu bolo 27. októbra 2015 doručené odvolanie sťažovateľa proti druhému výroku uznesenia, ktorým okresný súd zamietol návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie.

6. Ústavnému súdu bola 23. septembra 2015 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou navrhoval vysloviť porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru, na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 ústavy a jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu sp. zn. 39 Er 28/2014 z 13. júla 2015. Sťažovateľ navrhol uznesenie okresného súdu sp. zn. 39 Er 28/2014 z 13. júla 2015 zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie.

7. Ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 686/2016 z 21. februára 2017 (ďalej len „nález ústavného súdu“) vyslovil porušenie sťažovateľovho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 39 Er 28/2014 z 13. júla 2015 vo výroku, ktorým boli námietky povinného proti exekúcii zamietnuté. Uznesenie okresného súdu sp. zn. 39 Er 28/2014 z 13. júla 2015 bolo vo výroku, ktorým boli námietky povinného proti exekúcii zamietnuté, zrušené a vec bola v rozsahu zrušenia vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľovi boli priznané trovy právneho zastúpenia a vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhoviel.

8. Ako vyplýva z nálezu ústavného súdu, sťažovateľ nedostal odpoveď na podstatný argument, ktorým namietal, že exekučný titul stratil svoju účinnosť, napriek tomu, že sťažovateľ nepopieral jeho právoplatnosť a vykonateľnosť. Ústavný súd v náleze uviedol, že okresný súd námietky nesprávne vyhodnotil, ak v odôvodnení namietaného uznesenia zdôraznil právoplatnosť a vykonateľnosť exekučného titulu a vo vzťahu k jeho účinnosti neuviedol žiadnu právnu argumentáciu. Posúdenie účinnosti exekučného titulu má pritom pre ďalšie vedenie exekučného konania, a teda aj pre sťažovateľa podstatný význam. Ústavný súd považoval sťažovateľom vznesený argument za skutkovo a právne relevantný a teda taký, s ktorým sa mal okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia náležite vysporiadať.

9. Nález ústavného súdu bol okresnému súdu doručený 4. apríla 2017. Následne krajský súd uznesením sp. zn. 18 CoE 135/2017 z 12. apríla 2017 uznesenie okresného súdu č. k. 39 Er 28/2014-57 z 13. júla 2015 v časti zamietnutia námietok odmietol a čo sa týka zamietnutia návrhu na zastavenie exekúcie, zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

10. Okresný súd následne rozhodol uznesením sp. zn. 39 Er 28/2014 zo 14. februára 2018, a to tak, že prvým výrokom námietky sťažovateľa proti exekúcii zamietol a druhým výrokom zamietol návrh povinného na zastavenie exekúcie a zároveň sťažovateľa poučil, že proti prvému výroku uznesenia nie je prípustné odvolanie a proti druhému výroku sťažovateľ môže podať odvolanie.

11. Sťažovateľ podal proti druhému výroku, ktorým okresný súd zamietol jeho návrh na zastavenie exekúcie, odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že uznesenie okresného súdu sp. zn. 39 Er 28/2014 zo 14. februára 2018 v tomto druhom výroku potvrdil.

12. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že krajský súd napadnuté uznesenie riadne neodôvodnil a nevysporiadal sa so skutočnosťami ním uvádzanými v odvolaní a v jeho ďalších podaniach, ktoré mali byť zo súdneho spisu krajskému súdu známe, ako ani s nálezom ústavného súdu, ktorý sa daného konania bezprostredne týka a ktorý mal byť v ďalšom konaní určujúci pre okresný súd, ktorému bola vec vrátená na ďalšie konanie. V tejto súvislosti sťažovateľ uvádza: *«Argument týkajúci sa účinnosti exekučného titulu v danom konaní považoval za „skutkovo a právne relevantný“ aj Ústavný súd SR (III. ÚS 686/2016-28)...Okresný súd Bratislava II však tomuto právnemu názoru v následne vydanom prvostupňovom uznesení priamo odporoval, keď nesprávne uviedol, že „za predpokladu, že výživné bolo stanovené súdnym rozhodnutím, povinný rodič musí platiť výživné až dovtedy, kým pôvodné rozhodnutie o výživnom nebude zrušené súdom“. Nemožno sa preto stotožniť s tvrdením okresného súdu, že: „V prípade, že povinný nesúhlasí s výškou výživného má možnosť obrátiť sa na súd ohľadom zníženia alebo zrušenia vyživovacej povinnosti.»*

13. Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že účinnosť exekučného titulu nenamietal vo vzťahu k právnej skutočnosti nadobudnutia plnoletosti oprávneného, ale vo vzťahu k právnej skutočnosti smrti matky ako strany dohody schválenej súdom, ktorá sa stala exekučným titulom. Ak sa teda okresný súd a následne aj krajský súd vysporiadali so základnou námietkou prezentovanou opakovane počas celého exekučného konania, relevantnou aj podľa nálezu ústavného súdu tak, že poukázali na jedno rozhodnutie súdu iného štátu, ktoré sa týka odlišných právnych skutočností, než aké sú predmetom ich rozhodovacej činnosti v danom konaní, potom takéto odôvodnenie nemožno považovať podľa jeho názoru za riadne.

14. Sťažovateľ taktiež poukazuje na skutočnosť, že vo všetkých svojich podaniach opakovanie zdôrazňoval, že nepopiera trvanie vyživovacej povinnosti aj po smrti matky. V tomto kontexte uvádza: „*Je preto ťažké pochopiť, prečo napádané rozhodnutie krajského súdu vo svojom odôvodnení vychádza z toho, že sťažovateľ tvrdí, že smrťou matky malo dôjsť k zániku celej vyživovacej povinnosti (str. 3 druhý riadok a str. 6 bod 14. riadok 8 a bod 16. riadok 4, str. 8 bod 18. riadok 1 napádaného rozhodnutia), keď po celý čas konania, vrátane konania o odvolaní vo svojich podaniach tvrdil opak. Odvolací súd mu tak svojvoľne do úst vkladá vyjadrenia, ktoré sťažovateľ nikdy neučinil a opiera oň svoje rozhodnutie o odvolaní, čím dochádza k arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti rozhodnutia všeobecného súdu. Táto skutočnosť je o to závažnejšia, že nedostatočné odôvodnenie, arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť sťažovateľ namietal vo svojom odvolaní už vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvého stupňa, krajský súd mu však ochranu jeho práv v súlade s čl. 46 Ústavy SR neposkytol a svojim rozhodnutím tak priamo poprel...*

... Súd sa však nijako nevyjadril k argumentom navrhovateľa o tom, že plnenie v pôvodnej forme (prevod na účet matky) nebolo možné (a oprávnený v exekučnom konaní bol po smrti matky maloletý a bez bankového účtu). Krajský súd sa taktiež nevyjadril k námietkam sťažovateľa ohľadom nedostatkov rozhodnutia súdu prvého stupňa, a to najmä vo vzťahu k preukazovaniu plnenia vyživovacej povinnosti (sťažovateľ predložil aj listinné doklady a naďalej ponúka možnosť bývania povinnému) a k porušeniu princípu rovnosti zbraní v konaní pred súdom prvého stupňa a princípu kontradiktórnosti konania...“

15. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie krajského súdu za nepreskúmateľné, arbitrárne a zasahujúce do jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy.

16. S ohľadom na trvajúci niekoľkoročný výkon exekúcie dochádza podľa názoru sťažovateľa aj k priamemu zásahu do jeho majetkovej sféry. Vzhľadom na ústavnú neudržateľnosť napadnutého uznesenia tak došlo aj k porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy.

17. Sťažovateľ v závere ústavnej sťažnosti namieta aj porušenie jeho základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy s poukázaním na celkovú dĺžku exekučného konania, keď ani po vyše piatich rokoch od jeho začiatku a od podaní sťažovateľa, ktorými sa domáhal ochrany svojho majetku, neboli všeobecné súdy „schopné“ vydať riadne a nearbitrárne rozhodnutie. Sťažovateľ uvádza: „V osobitných prípadoch, ako je aj tento, je potrebné poukázať aj na argumentáciu v odlišnom stanovisku ústavného sudcu [REDAKOVANÉ] k uzneseniu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 117/03 zo 4. júna 2003 a hovoriť o trvaní právnej neistoty aj po tom, čo rozhodnutie súdu nadobudne právoplatnosť. Právoplatné rozhodnutie súdu bolo v tejto exekučnej veci vydané aj pred nálezom Ústavného súdu SR zo dňa 21.07.2017 (III. ÚS 686/2016-28), ťažko však možno hovoriť o naplnení účelu ústavou zaručenej súdnej ochrany, keď muselo byť pre arbitrárnosť a iné nedostatky zrušené. Obdobná situácia nastáva v dôsledku pochybenia súdov už druhý krát a preto zjavná arbitrárnosť rozhodnutia pri súčasnom ignorovaní predchádzajúceho nálezu Ústavného súdu SR musí byť vnímaná ako prieťah v konaní.“

18. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom rozhodol:

„Základné práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo sťažovateľa vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29.04.2019 (č.k. 39Er/28/2014-156) porušené boli.

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29.04.2019 (v petite sťažnosti uvedené sťažovateľom 2x, pozn.) 29.04.2019 (č.k. 39Er/28/2014-156) sa zrušuje a vec sa vracia Krajského súdu v Bratislave na nové konanie a rozhodnutie.

3. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Krajský súd v Bratislave II povinný vyplatiť na účet určený sťažovateľom do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu,

Sťažovateľ si taktiež uplatňuje nárok na náhradu trov konania v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi. “

19. V súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 bola vec 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Milošovi Maďarovi a v zmysle čl. II bodu 3 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 bola prejednaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení Jana Baricová – predsedníčka senátu, Rastislav Kaššák a Miloš Maďar.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

20. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

21. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

22. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

23. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

24. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

25. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

26. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

27. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

28. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

29. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľa spočíva v námietke nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti napadnutého uznesenia vzhľadom na skutočnosť, že krajský súd sa nevyjadril k argumentom sťažovateľa o tom, že plnenie v pôvodnej forme (prevod na účet matky) nebolo možné a oprávnený v exekučnom konaní bol po smrti matky maloletý a bez bankového účtu. Krajský súd sa taktiež nevyjadril k námietkam sťažovateľa týkajúcim sa nedostatkov rozhodnutia okresného súdu, a to najmä vo vzťahu k preukazovaniu plnenia vyživovacej povinnosti, keď sťažovateľ predložil aj listinné doklady a naďalej ponúka možnosť bývania povinnému, čo zakladá neúčinnosť exekučného titulu, na podklade ktorého je vedené exekučné konanie. Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že porušenie je o to závažnejšie, že aj ústavný súd v náleze, vydanom v tejto exekučnej veci, považoval argument týkajúci sa straty účinnosti exekučného titulu za podstatný. Sťažovateľ v závere ústavnej sťažnosti namieta aj prietahy v exekučnom konaní. Vzhľadom na uvedené boli podľa názoru sťažovateľa porušené jeho v ústavnej sťažnosti označené práva.

III.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

30. Ústavný súd považuje za nevyhnutné poukázať na to, že návrh na rozhodnutie (petit) v ústavnej sťažnosti nie je dostatočne určitý, keď sťažovateľ nekonkretizoval, ktorý odsek čl. 6 dohovoru namieta. Vychádzajúc z celkového obsahu ústavnej sťažnosti však možno odvodiť, že sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na základe toho ústavný súd ustálil predmet tohto konania tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia.

31. Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné

a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 157/2019).

32. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

33. Súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04) aj nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku. Aj vo výkone rozhodnutia alebo v súdnej exekúcii sa musí každému zaručiť prístup k súdnej ochrane, ak splní predpoklady ustanovené zákonom. K naplneniu záruk na prístup k súdnej ochrane v zmysle citovaného článku ústavy dochádza iba vtedy, ak všeobecný súd koná objektívne, vylúči náhodné alebo svojvoľné uplatnenie zákonných možností na rozhodnutie a ak prijme konečné rozhodnutie, vychádzajúc z toho, čo objektívne zistil.

34. Základné právo na súdnu ochranu nespočíva len v práve domáhať sa súdnej ochrany, ale túto aj v určitej kvalite, t. j. zákonom ustanoveným postupom súdu, dostať. Aj na vydanie rozhodnutia o návrhu na zastavenie exekúcie sú primerane kladené požiadavky, ktoré vyplývajú zo základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Znamená to, že aj takéto rozhodnutie musí mať zákonný podklad, musí byť dostatočne skutkovo a právne odôvodnené a nemôže byť prejavom svojvôle.

35. Ústavný súd považuje za potrebné v úvode svojho posúdenia z dôvodu „procesnej čistoty“ poukázať na skutočnosť, že nález ústavného súdu v tejto exekučnej veci sa týkal rozhodovania o námietkach proti exekúcii. Nálezom ústavného súdu bolo zrušené uznesenie okresného súdu sp. zn. 39 Er 28/2014 z 13. júla 2015, a to len vo výroku, ktorým boli námietky povinného (sťažovateľa, pozn.) zamietnuté. Predmetom prieskumu v konaní vedenom na ústavnom súde pod sp. zn. III. ÚS 686/2016 nebolo rozhodovanie všeobecných súdov o návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie, ako je tomu v tomto konaní pred ústavným súdom. Z dôvodu, že argumentácia sťažovateľa týkajúca sa dôvodnosti jeho návrhu na zastavenie exekúcie sa prelína s jeho argumentáciou o dôvodnosti námietok proti exekúcii, ústavný súd posúdil túto ústavnú sťažnosť aj s prihliadnutím na existujúci nález ústavného súdu a právny názor v ňom obsiahnutý.

36. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľa spočíva v námietke neúčinnosti exekučného titulu, ktorým je rozsudok okresného súdu sp. zn. 27 P 391/05 z 18. januára 2006, ktorým bola schválená dohoda o úprave práv a povinností k maloletým deťom medzi nebohú manželkou sťažovateľa a sťažovateľom, v rámci ktorej sa povinný zaviazal prispievať na výživu svojho vtedy ešte maloletého syna (oprávneného, pozn.) k rukám matky okresným súdom určenú sumu. Sťažovateľ v priebehu exekučného konania poukazoval na skutočnosť, že smrťou jeho manželky ako matky oprávneného a účastníčky súdom schválenej dohody exekučný titul stratil spôsobilosť byť podkladom pre exekúciu, čo zakladá dôvod na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku. Zároveň sťažovateľ namietal, že výkonom osobnej starostlivosti o syna po smrti jeho matky, ako aj poskytovaním ubytovania a ďalších potrieb výživné zaniklo, čo zakladá dôvod na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku. Sťažovateľ v tomto kontexte zdôrazňuje, že nikdy nepopieral, že jeho vyživovacia povinnosť vo vzťahu k oprávnenému trvá.

37. Ústavný súd, po oboznámení sa s napadnutým uznesením krajského súdu ako aj s uznesením okresného súdu sp. zn. 39 Er 28/2014 zo 14. februára 2018, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, konštatuje, že napadnuté uznesenie krajského súdu sa vyznačuje terminologickou, ako aj obsahovou nepresnosťou vo vzťahu k námietkam

sťažovateľa, keď tak, ako to uvádza sťažovateľ, krajský súd na viacerých miestach odôvodnenia (napr. bod 16 a bod 18 odôvodnenia napadnutého uznesenia, pozn. ústavného súdu) poukazuje na námietky povinného, a to, že smrťou matky prišlo i k zrušeniu, resp. zániku jeho vyživovacej povinnosti voči oprávnenému, pričom z priebehu exekučného konania je zrejmé, že sťažovateľ nenamietal trvanie vyživovacej povinnosti, ale poukazoval na stratu účinnosti exekučného titulu smrťou jeho manželky.

38. Ústavný súd na tomto mieste poukazuje na skutočnosť, že z ústavnoprávneho hľadiska je vo veci podstatné, že sťažovateľ dostal (napriek zrejmým nepresnostiam, pozn.) odpoveď na ním uvádzaný podstatný argument, a to stratu účinnosti exekučného titulu. Okresný súd v odôvodnení uznesenia sp. zn. 39 Er 28/2014 zo 14. februára 2018 v rozhodujúcich súvislostiach uvádza: *„Základným procesným predpokladom oprávňujúcim na podanie návrhu na vykonanie exekúcie je vykonateľné rozhodnutie, súd preto v prvom rade skúma, či rozhodnutie, ktoré má byť exekučným titulom, je vykonateľné, teda či má vlastnosť, ktorá mu umožňuje tvoriť podklad pre exekúciu. Aby rozhodnutie nadobudlo vykonateľnosť, musí spĺňať tak materiálne náležitosti, ako aj náležitosti formálne...*

... Dieťa sa nepovažuje za schopné sa samostatne živiť, pokiaľ sa sústavne pripravuje na výkon jeho budúceho povolania, teda študuje dennou formou štúdia, ktorá neumožňuje dieťaťu popri štúdiu plnohodnotne pracovať. Za predpokladu, že výživné bolo stanovené súdnym rozhodnutím, povinný rodič musí platiť výživné až dovtedy, kým pôvodné rozhodnutie o výživnom nebude zrušené súdom. Povinný rodič sa nemôže sám rozhodnúť, že ďalej platiť nebude. Musí podať návrh na súd, ktorým sa bude domáhať zrušenia vyživovacej povinnosti. Až právoplatnosťou tohto rozhodnutia jeho vyživovacia povinnosť zaniká. Súd poukazuje na skutočnosť, že výživné nepredstavuje nárok matky, ale dieťaťa a smrťou matky tento nárok nezaniká. So zreteľom na uvedené možno uviesť, že samotná povinnosť povinného ako aj jej výška nebola ničím dotknutá. Zánik platobného miesta nespôsobuje sám o sebe neúčinnosť exekučného titulu...

... So zreteľom na vyššie uvedené súd má zato, že na základe vykonaného dokazovania povinný neunesol dôkazné bremeno. Nie je dôvod na vyhovie námietkam ani návrhu na zastavenie exekúcie. Exekúcia začala dôvodne nakoľko povinný

bol v omeškani s platením výživného. Povinný nesplnil vyživovaciú povinnosť ani finančne ani osobne, nakoľko o oprávneného sa starali starší súrodenci a náklady si hradil z dedičských finančných prostriedkov. Exekučný titul nestratil účinnosť nakoľko výživné je nárokom dieťaťa a nie nárokom matky. Smrťou matky nezaniká. Povinný sa mal o oprávneného osobne starať, čo na základe vykonaného dokazovania neuskutočňoval. Nakoľko oprávnený stále študuje má nárok na výživné vo výške podľa pôvodného exekučného titulu. V prípade, že povinný nesúhlasí s výškou výživného má možnosť obrátiť sa na súd ohľadom zníženia alebo zrušenia vyživovacej povinnosti.“

39. Krajský súd sa v napadnutom uznesení stotožnil s argumentáciou okresného súdu, keď v bode 14 uvádza: „*Odvolačí súd sa plne stotožnil so zisteným skutkovým stavom súdom prvej inštancie a následne prijatým záverom o trvaní povinnosti vyplývajúcej z exekučného titulu, ktorý nebol ničím zrušený, naďalej trvá, čo do časti zamietnutia návrhu na zastavenie exekúcie. Je nesporné, že exekučné konanie začalo na základe exekučného titulu rozsudku OS Bratislava II, č. k. 27P/391/05-36 zo dňa 18.1.2006, ktorý zaväzoval povinného po schválení dohody rodičov o zverení detí [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] do starostlivosti matky prispievať na ich výživu pri určení výšky výživného mesačne ako aj zaväzoval na úhradu ročného výživného vo výške 28.000.- SK (929,43 EUR)...*

...Je nesporné, že v tomto prípade povinný o úpravu výšky výživného nepožiadaval, povinnosť výplaty vyživovacej povinnosti na základe právoplatného a vykonateľného exekučného titulu naďalej trvá.“

40. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že pre exekučný súd a pre vykonanie exekúcie je podstatný výrok exekučného titulu a označenie oprávneného a povinného z tohto exekučného titulu, pretože exekučný súd nie je oprávnený skúmať dôvody, ktoré súd viedli k vydaniu konkrétneho rozhodnutia ako exekučného titulu a na základe akých skutočností svoje rozhodnutie založil.

41. Prieskumná činnosť exekučného súdu je obmedzená na to, či je exekučný titul vydaný orgánom oprávneným na jeho vydanie, či je exekučný titul formálne a materiálne vykonateľný a či sú oprávnený a povinný hmotnoprávne legitimovaní z exekučného titulu.

V tomto rozsahu je exekučný súd oprávnený skúmať exekučný titul pri rozhodovaní o žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 Exekučného poriadku), v rámci konania o námietkach proti exekúcii, ak niektorú z týchto skutočností povinný namietne (§ 50 Exekučného poriadku) a v prípade rozhodovania o zastavení exekúcie [(§ 58 Exekučného poriadku), rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 191/2011, 5 Cdo 193/2011 z 15. decembra 2011].

42. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že exekučným titulom bola deklarovaná povinnosť sťažovateľa prispievať na výživu oprávneného, ktorá je jeho zákonnou povinnosťou a na trvanie tejto povinnosti, a teda účinnosť exekučného titulu nemala a nemá vplyv smrť matky oprávneného, a to aj napriek skutočnosti, že exekučným titulom je v tomto prípade dohoda medzi dvoma subjektami, z ktorých jeden, v tomto prípade matka oprávneného, zomrel. Závazok povinného rodiča o úprave vyživovacej povinnosti zakladá právny pomer medzi rodičom (povinným) a dieťaťom (oprávneným) a nie druhým rodičom, pričom pre účely posudzovania otázky jeho ďalšej existencie je bezpredmetné, či je tento záväzok konštruovaný na základe dohody schválenej súdom alebo priamo súdnym rozhodnutím. Vzhľadom na uvedené smrť druhého rodiča z podstaty veci nemení nič na ďalšom trvaní už založeného právneho vzťahu medzi povinným rodičom a dieťaťom. Z hľadiska obsahu právneho vzťahu sa mení len platobné miesto, tak ako to v tomto prípade správne uviedli aj všeobecné súdy.

43. Povinnosť plniť a teda poskytovať výživné je zákonnou povinnosťou v tomto prípade medzi sťažovateľom ako povinným na jednej strane a jeho synom ako oprávneným na strane druhej. V preskúvanom prípade tak existuje aj oprávnený aj povinný z exekučného titulu, pričom samotná existencia trvania vyživovacej povinnosti aj po smrti matky nebola, ako to sám sťažovateľ uvádza, v exekučnom konaní sporná. Preto ak všeobecné súdy v tomto prípade dospeli k záveru, že samotná povinnosť povinného, ako aj jej výška nebola ničím dotknutá, nemožno tento ich záver považovať za arbitrárny a nemajúci oporu v platnom práve.

44. Rozsah kasačnej záväznosti nálezu ústavného súdu pre ďalšie konanie a rozhodovanie okresného súdu v exekučnej veci sťažovateľa mohlo mať len obmedzený dosah, ktorý bol rámcovaný iba povinnosťou okresného súdu poskytnúť sťažovateľovi primeranú odpoveď na ním položenú a pôvodne okresným súdom nezodpovedanú otázku súvisiacu s neúčinnosťou exekučného titulu. Súčasťou záväzného právneho názoru ústavného súdu, ako to vyplýva aj z uvádzacej vety v bode 19 nálezu ústavného súdu, nebolo poskytnutie jedinej správnej odpovede na sťažovateľom formulovanú námietku o neúčinnosti exekučného titulu.

45. Spornou skutočnosťou v exekučnom konaní bola medzi oprávneným a povinným aj skutočnosť, či sťažovateľ po smrti svojej manželky plnil svoju vyživovaciu povinnosť vo vzťahu k oprávnenému, keď, ako poukazoval v priebehu celého exekučného konania, oprávnenému poskytoval výživné osobnou starostlivosťou, poskytovaním ubytovania, ako aj zabezpečením všetkých jeho základných potrieb.

46. Tak, ako vyplýva z priebehu exekučného konania, po rozhodnutí ústavného súdu a vrátení veci okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodovanie, okresný súd nariadil pojednávanie a vykonal dokazovanie vo vzťahu k tvrdeniu sťažovateľa o plnení jeho vyživovacej povinnosti. Po preštudovaní napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorý nepovažuje ústavný súd v tomto kontexte za potrebné citovať, vzhľadom na skutočnosť, že jeho obsah je sťažovateľovi známy, ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa vo svojom uznesení a jeho odôvodnení dostatočne jasne a zrozumiteľne vysporiadal, a to na základe vykonaného dokazovania, s tvrdeniami oprávneného, ako aj sťažovateľa ako povinného, o skutočnostiach týkajúcich sa plnenia/neplnenia vyživovacej povinnosti.

47. Keďže v danom prípade bolo jednoznačne preukázané, že niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

48. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy je potrebné uviesť, že sťažovateľ namietal porušenie tohto základného práva v spojení alebo v nadväznosti na namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nedošlo k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru, je zjavné, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu tohto označeného práva. Ústavný súd preto aj túto časť ústavnej sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v exekučnom konaní

49. Reflektujúc petit ústavnej sťažnosti sťažovateľa, zastúpeného kvalifikovaným právnym zástupcom, podľa ktorého k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy malo dôjsť napadnutým uznesením krajského súdu, ústavný súd dáva do pozornosti svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nemôže dôjsť samotným rozhodnutím konkrétneho orgánu verejnej moci, ale len jeho postupom (nečinnosťou či nesprávnym alebo neefektívnym postupom). Z uvedeného vyplýva, že v prípadoch, ak sťažovateľ namieta porušenie tohto práva konkrétnym rozhodnutím orgánu verejnej moci, nie jeho postupom, ústavný súd takú ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (m. m. III. ÚS 258/05, III. ÚS 337/08, II. ÚS 528/2017).

50. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

51. Prihliadajúc na rozsah a dôvody ústavnej sťažnosti, keď sťažovateľ v odôvodnení namieta „*celkovú dĺžku exekučného konania*“, ústavný súd uvádza, že pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej rozhodovacej činnosti, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie

veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. I. ÚS 41/02).

52. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušovanie označeného práva ešte mohlo trvať (m. m. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02, IV. ÚS 258/2012). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde], pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (m. m. [redacted] proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

53. Ústavný súd taktiež už opakovane judikoval, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že ústavná sťažnosť zohráva preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 215/07, III. ÚS 305/07, I. ÚS 269/2012).

54. Z obsahu ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že napadnuté uznesenie krajského súdu bolo okresnému súdu doručené 22. mája 2019, a teda v čase podania ústavnej sťažnosti (31. júla 2019, pozn.), krajský súd už nemohol vykonávať žiadne úkony exekučného súdu, ktorým by spôsobil v exekučnom konaní priet'ahy. Z uvedeného je zrejmé, že v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu tvrdené porušovanie sťažovateľom označeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov krajským súdom už netrvalo.

55. Vzhľadom na uvedené ústavný súd po predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti, s prihliadnutím na okolnosti tohto konkrétneho prípadu, ako aj na skutočnosť, že odlišné stanovisko sudcu [REDAKOVANÉ] k uzneseniu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 117/03 zo 4. júna 2003 (na ktoré poukazuje sťažovateľ, pozn.) nenašlo v judikatúre ústavného súdu oporu, dospel k záveru, že podmienky na jej prijatie na ďalšie konanie splnené neboli, a preto ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

56. V dôsledku odmietnutia ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody podľa ústavy, alebo ľudského práva alebo základnej slobody podľa kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu